

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
Завідувач кафедри управління та адміністрування
_____ / Наталя ЗАХАРОВА
(протокол № _____ від _____ 20_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи підприємницької діяльності

(повна назва навчальної дисципліни)
для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти перший бакалаврський
(перший (бакалаврський) або другий (магістерський) або третій (освітньо-науковий))

Галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі)

Спеціальність 073 Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Менеджмент підприємств та організацій

Розробники:

Наталя НАМЛІЄВА, к.е.н., доцент кафедри управління та адміністрування

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми _____ Наталя ЗАХАРОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	<p>Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</p> <p>Галузь знань 07 Управління та адміністрування</p> <p>Спеціальність 073 Менеджмент</p> <p>Освітня програма Менеджмент підприємств та організацій</p>	Обов'язкова	
Блоків – 2 у тому числі: курсова робота – 0 навчальна практика – 0		Рік підготовки:	
		2-й	3-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	1-й
		Лекції	
		16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	8 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Навчальна практика**	
		год.	год.
	Самостійна робота		
	80 год.	104 год.	
Тижневих годин – 3	Вид контролю (екзамен)		

2. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи підприємницької діяльності» є формування системи теоретичних знань та практичних навичок у сфері підприємництва, оволодіння механізмом організації власної справи студентами напряму «Менеджмент».

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Загальні компетентності	
ЗК	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
Спеціальні компетентності	
СК1	критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.
СК3	здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.
СК5	здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.
СК10	здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків
СК13	здатність оцінювати наслідки бойових дій та впливу воєнного стану для підприємницької діяльності та пропонувати відповідні економічні та управлінські рішення щодо їхньої мінімізації/елімінації.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти (Закон України «Про вищу освіту»).

Програмні результати навчання	
ПРН1	Використовувати базові знання з підприємницької діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.
ПРН2	Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.
ПРН5	Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємницької діяльності.
ПРН7	Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.
ПРН12	Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.
ПРН 13	Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
ПРН15	Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за

	допомогою сучасних методів.
ПРН16	Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.
ПРН17	Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.
ПРН20	Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

5. Критерії оцінювання

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Поточний контроль (відповідь на практичному занятті)	5 балів – Відповідь повна, вичерпана. Вона складається з правильного арифметичного результату; доцільного і логічного теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків; вірного посилання (за необхідністю) на відповідні законодавчі та нормативні акти; 4 бала – Хід розв'язання вірний, але є арифметична помилка у розрахунках, немає теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків або посилання (за необхідністю) на відповідні законодавчі та нормативні акти; 3 бала – Відповідь часткова, наведені лише окремі правильні дії. Є арифметичні помилки у розрахунках, немає теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків або посилання (за необхідністю) на відповідні законодавчі та нормативні акти; 2 бала – Задача розв'язана невірно, проте наводяться теоретичні пояснення необхідних розрахунків або формули, за якими їх потрібно було зробити; 1 бал – Здобувач самостійно не розв'язує задачі. Розв'язання є повністю ідентичним опису розв'язання подібної задачі іншим здобувачем.
Поточний контроль (реферат, есе, презентація)	В сумі 5 балів 1 бал – Відповідність змісту обраній темі 1 бал – Логічна структурованість матеріалу, ґрунтовність, повнота і критичність аналізу літератури з теми реферату 1 бал – Успішність виконання завдання, глибина аналізу зібраного фактичного матеріалу 1 бал – Літературне, технічне й естетичне оформлення роботи 1 бал – Публічний захист роботи
Поточний контроль (самостійні	5 балів Розподіл балів, як за відповідь на практичному занятті

контрольні роботи)	
Поточний контроль (підсумкове тестування)	5 балів 0,5 бала за кожну правильну відповідь на кожне з 10 тестових завдань
Періодичний контроль (ПМК)	30 балів 10 балів за кожне з 3 завдань (теоретичне питання, ситуативне завдання, тести)
Підсумковий контроль (екзамен)	100 балів Підсумковим контролем є екзамен за складання якого надається 100 балів за виконання теоретичної та практичної частин. Загальний рейтинг з навчальної дисципліни складається з суми балів, отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки та ділиться навпіл.

6. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамени;
- стандартизовані тести;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- завдання на реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні та правові засади здійснення підприємницької діяльності

Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва.

- 1.1. Історія розвитку підприємництва.
- 1.2. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві.
- 1.3. Теорії та концепції підприємництва.

Тема 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні.

- 2.1. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі.
- 2.2. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності.
- 2.3. Державна реєстрація підприємницької діяльності.
- 2.4. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування.

Тема 3. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької

діяльності.

- 3.1. Поняття і характерні риси підприємства, основні види його діяльності.
- 3.2. Види та об'єднання підприємств, їх характеристика.
- 3.3. Господарські товариства.

Тема 4. Виробнича підприємницька діяльність.

- 4.1. Змістова характеристика виробничого підприємництва
- 4.2. Виробничий процес та виробничий цикл підприємства
- 4.3. Інноваційне підприємництво

Тема 5. Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва.

- 5.1. Поняття, сутність та принципи торговельного підприємництва та посередництва
- 5.2. Методи та критерії вибору видів підприємницької діяльності в сфері торгівлі
- 5.3. Специфіка підприємництва щодо здійснення торгівлі окремими товарами

Тема 6. Підприємництво у сфері надання кредитно-фінансових послуг.

- 6.1. Характеристика підприємництва у сфері надання кредитно-фінансових послуг
- 6.2. Діяльність банків як основних фінансових посередників
- 6.3. Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ

Тема 7. Підприємництво у сфері страхування.

- 7.1. Сутність та передумови здійснення підприємництва в сфері страхування
- 7.2. Організаційно-правові форми суб'єктів підприємництва в сфері страхування
- 7.3. Особливості створення суб'єктів підприємницької діяльності в сфері страхування

Тема 8. Підприємництво у сфері надання консалтингових послуг.

- 8.1. Сутність та види консалтингових послуг
- 8.2. Суб'єкти підприємництва у сфері надання консалтингових послуг
- 8.3. Організація підприємницької діяльності у сфері консалтингу

Тема 9. Мале підприємництво в Україні.

- 9.1. Сутність малого підприємництва
- 9.2. Функції та особливості малого підприємництва
- 9.3. Розвиток малого підприємництва в Україні

Тема 10. Міжнародне підприємництво.

- 10.1. Сутність та характеристика міжнародного підприємництва
- 10.2. Розвиток та форми міжнародної підприємницької діяльності.
- 10.3. Глобалізація міжнародного бізнесу.

Змістовний модуль 2. Управління та регулювання підприємницької діяльності

Тема 11. Менеджмент в підприємницькій діяльності.

- 11.1. Поняття та роль менеджменту у підприємницькій діяльності
- 11.2. Принципи та функції менеджменту
- 11.3. Рівні та види менеджменту
- 11.4. Організаційна структура управління підприємством: поняття та типи

Тема 12. Маркетинг в підприємницькій діяльності.

- 12.1. Сутність та види маркетингу
- 12.2. Комплекс, функції та тактика маркетингу на різних стадіях життєвого циклу товару та етапах створення підприємства
- 12.3. Реклама та її роль в підприємницькій діяльності

Тема 13. Механізм створення власної.

- 13.1. Основні етапи створення власної справи
- 13.2. Початковий капітал та джерела його формування
- 13.3. Найменування та торгівельна марка
- 13.4. Засновницькі документи та їх підготовка

Тема 14. Планування підприємницької діяльності.

- 14.1. Сутність планування підприємницької діяльності
- 14.2. Принципи та методи планування
- 14.3. Об'єкти планування на підприємстві
- 14.4. Фактори, що впливають на вибір форми планування
- 14.5. Система планових нормативів та показників

Тема 15. Фінансування підприємницької діяльності.

- 15.1. Поняття фінансування підприємницької діяльності та принципи його забезпечення
- 15.2. Джерела фінансування підприємницької діяльності
- 15.3. Державне фінансування та самофінансування підприємництва
- 15.4. Банківське кредитування підприємницької діяльності
- 15.5. Комерційне кредитування підприємницької діяльності

Тема 16. Оподаткування підприємницької діяльності.

- 16.1. Сутність податків, їх функції та елементи. Податкова система України
- 16.2. Класифікація та види податків в Україні
- 16.3. Спрощена система оподаткування підприємницької діяльності

Тема 17. Державне регулювання підприємницької діяльності.

- 17.1. Державна регуляторна політика в сфері підприємництва
- 17.2. Засоби державного регулювання підприємництва
- 17.3. Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні

Тема 18. Підприємницький ризик та управління ним.

- 18.1. Сутність ризику як економічної категорії
- 18.2. Фактори виникнення ризику та його функції
- 18.3. Класифікація ризиків
- 18.4. Методи оцінювання підприємницьких ризиків
- 18.5. Методи управління та зменшення ризиків

Тема 19. Конкуренція та конкурентоспроможність у підприємстві.

- 19.1. Конкуренція: сутність і види, методи конкурентної боротьби
- 19.2. Типи конкурентних ринків
- 19.3. Складові конкурентного середовища
- 19.4. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства

Тема 20. Етика і культура підприємницької діяльності.

- 20.1. Етика та етикет
- 20.2. Сутність та зміст етики ділових стосунків
- 20.3. Види ділових прийомів, їх організація та проведення
- 20.4. Формальні й неформальні ділові прийоми

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади здійснення підприємницької діяльності.</i>												
<i>Види підприємницької діяльності та їх характеристика</i>												
Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва	12	2	2			4						4
Тема 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні						4						
Тема 3. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності	12	2	2			4		1	1			6
Тема 4. Виробнича підприємницька діяльність						4						
Тема 5. Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва	22	2	2			4						4
Тема 6. Підприємництво у сфері надання кредитно-фінансових послуг						4						4
Тема 7. Підприємництво у сфері страхування				2				4				

Тема 8. Підприємництво у сфері надання консалтингових послуг						4						4
Тема 9. Мале підприємництво в Україні	12	2	2			4		1	1			6
Тема 10. Міжнародне підприємництво						4						4
Разом за блоком I		8	10			40						44
<i>Змістовий модуль 2. Управління та регулювання підприємницької діяльності</i>												
Тема 11. Менеджмент в підприємницькій діяльності	12	2	2			4						6
Тема 12. Маркетинг в підприємницькій діяльності						4						6
Тема 13. Механізм створення власної справи	14	2	2			4		2	2			6
Тема 14. Планування підприємницької діяльності			2		4		1	1			6	
Тема 15. Фінансування підприємницької діяльності	20	2	2			4		1	1			6
Тема 16. Оподаткування підприємницької діяльності			2		4		1	1			6	
Тема 17. Підприємницький ризик та управління ним			2		4		1	1			6	
Тема 18. Державне регулювання підприємницької діяльності	16	2	2			4						6
Тема 19. Конкуренція та конкурентоспроможність у підприємстві						4						6
Тема 20. Етика і культура підприємницької діяльності						4						6
Разом за блоком II		8	14			40						60
Разом	120	16	24			80	120	8	8			104

9. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Виникнення, розвиток та сутність підприємництва	2
2	Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні	
3	Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності	2
4	Виробнича підприємницька діяльність	
5	Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва	2
6	Підприємництво у сфері надання кредитно-фінансових послуг	
7	Підприємництво у сфері страхування	
8	Підприємництво у сфері надання консалтингових послуг	
9	Мале підприємництво в Україні	2
10	Міжнародне підприємництво	
11	Менеджмент в підприємницькій діяльності	2

12	Маркетинг в підприємницькій діяльності	
13	Механізм створення власної справи	2
14	Планування підприємницької діяльності	
15	Фінансування підприємницької діяльності	2
16	Оподаткування підприємницької діяльності	
17	Підприємницький ризик та управління ним	
18	Державне регулювання підприємницької діяльності	2
19	Конкуренція та конкурентоспроможність у підприємстві	
20	Етика і культура підприємницької діяльності	
Разом		16

10. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
1	Виникнення, розвиток та сутність підприємництва	комбінована (фронтальна, групова, індивід.)	2
2	Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні	комбінована	
3	Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності	комбінована	2
4	Виробнича підприємницька діяльність	комбінована	
5	Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва	комбінована	2
6	Підприємництво у сфері надання кредитно-фінансових послуг	комбінована	
7	Підприємництво у сфері страхування	комбінована	2
8	Підприємництво у сфері надання консалтингових послуг	комбінована	
9	Мале підприємництво в Україні	комбінована	2
10	Міжнародне підприємництво	комбінована	
11	Менеджмент в підприємницькій діяльності	комбінована	2
12	Маркетинг в підприємницькій діяльності	комбінована	
13	Механізм створення власної справи	комбінована	2
14	Планування підприємницької діяльності	комбінована	2
15	Фінансування підприємницької діяльності	комбінована	2
16	Оподаткування підприємницької діяльності	комбінована	2
17	Підприємницький ризик та управління ним	комбінована	2
18	Державне регулювання підприємницької діяльності	комбінована	2
19	Конкуренція та конкурентоспроможність у підприємстві	комбінована	
20	Етика і культура підприємницької діяльності	комбінована	
Разом			24

11. Самостійна робота

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
-----------------------------------	------------

Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва	Власність як економічна основа підприємництва. Визначення поняття «власність». Складові власності: володіння, розпорядження, користування. Внутрішнє підприємництво та підприємницьке управління як вирішальні фактори конкурентоспроможності. Причини виникнення концепції «внутрішнього підприємництва». Характеристика та особливості підприємницького управління.
Тема 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні	Види підприємницької діяльності, що підлягають ліцензуванню. Завдання ліцензування підприємницької діяльності. Принципи ліцензування. Порядок отримання ліцензії. Структура ліцензійної справи. Ліцензійні та акредитаційні комісії. Причини відмови видачі ліцензії. Органи державної влади, що видають ліцензії: Національний банк України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство охорони здоров'я України.
Тема 3. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності	Об'єднання підприємств: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, холдинги, промислово-фінансові групи.
Тема 4. Виробнича підприємницька діяльність	Інновації: сутність, види, значення. Інноваційна виробнича діяльність.
Тема 5. Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва	Види посередників та їх характеристика: брокери, комісіонери, консигнатори, дилери, дистриб'ютори, аукціоністи, мерчендайзери.
Тема 6. Підприємництво у сфері надання кредитно-фінансових послуг	Банківська система України. Функції Національного банку України. Діяльність комерційних банків в Україні.
Тема 7. Підприємництво у сфері страхування	Пенсійне страхування в Україні. Недержавне пенсійне страхування. Пенсійна реформа в Україні.
Тема 8. Підприємництво у сфері надання консалтингових послуг	Освітні послуги як вид консалтингових послуг. Підприємництво у сфері освітніх послуг. Види освітніх послуг. Якість освітніх послуг.
Тема 9. Мале підприємництво в Україні	Сутність малого підприємництва. Функції та особливості малого підприємництва. Розвиток малого підприємництва в Україні.
Тема 10. Міжнародне підприємництво	Транснаціональні компанії (ТНК). Світова організація торгівлі (СОТ). Інші міжнародні організації.
Тема 11. Менеджмент в підприємницькій діяльності	Поняття та роль менеджменту у підприємницькій діяльності. Принципи та функції менеджменту. Рівні та види менеджменту. Організаційна структура управління підприємством: поняття та типи.
Тема 12. Маркетинг в підприємницькій діяльності	Етапи маркетингового дослідження для різних видів підприємницької діяльності. Правила розроблення анкет для опитування споживачів. Методи маркетингових спостережень.
Тема 13. Механізм створення власної справи	Пакет документів для створення різних організаційно-правових форм підприємництва. Підходи до розробки найменування підприємства.
Тема 14. Планування підприємницької діяльності	Сутність планування підприємницької діяльності. Принципи та методи планування. Об'єкти планування на підприємстві. Фактори, що впливають на вибір форми планування. Система планових нормативів та показників.

Тема 15. Фінансування підприємницької діяльності	Порівняльна характеристика різних джерел фінансування підприємницької діяльності. Види інвестицій. Типовий договір кредитування. Іноземні інвестиції в Україні.
Тема 16. Оподаткування підприємницької діяльності	Поняття податкового навантаження. Оптимізація податкового навантаження. Закордонний досвід оподаткування підприємницької діяльності.
Тема 17. Підприємницький ризик та управління ним	Особливості підприємницького ризику для різних видів підприємницької діяльності.
Тема 18. Державне регулювання підприємницької діяльності	Необхідність державного регулювання підприємницької діяльності. Закордонний досвід державного регулювання підприємницької діяльності.
Тема 19. Конкуренція та конкурентоспроможність у підприємстві	Конкуренція: сутність і види, методи конкурентної боротьби. Типи конкурентних ринків. Складові конкурентного середовища. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства.
Тема 20. Етика і культура підприємницької діяльності	Соціальна відповідальність бізнесу. Характерні риси соціально-орієнтованих підприємств. Соціальне підприємництво.

12. Методи навчання

1. Лекції;
2. Розв'язування задач або творчих завдань;
3. Робота в Інтернеті;
4. Робота в малих групах, семінари-дискусії;
5. Презентації тощо.

13. Форми контролю

1. Усне опитування.
2. Письмовий контроль.
3. Тестування.
4. Екзамен.

14. Рекомендована література

1. Азаренкова Г. М., Журавель Т. М., Михайленко Р. М. Фінанси підприємств : навч. посібник [для самост. вивч. дисципліни]. 3-тє вид., виправл. і доп. – К. : Знання-Прес, 2009. 299 с. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/101669-12-osnovi-organzats-fnansv-pdprimstv.html>.

2. Аналітичний звіт про стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні / Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва. – Київ, 2014. – 40 с.

3. Балджи М.Д. Економічний ризик та методи його вимірювання : Навчальний посібник/ Балджи М.Д. – Харків: Промарт, 2015. – 300 с.

4. Балджи М.Д. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навчальний посібник / Балджи М.Д., Карпов В.А., Ковальов А.І., Костусев О.О., Котова І.М., Сментина Н.В. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – 670 с.

5. Бердар М. М. Фінанси підприємств. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури,

2010. – 352 с.

6. Біржова діяльність: навчальний посібник / В. І. Крамаренко, Б. І. Холод, Ю. Н. Воробйов та ін. ; за ред. В. І. Крамаренко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 264 с.

7. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент. – К.: Ніка – Центр, 2008. – 656 с.

8. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник / І.М. Бойчик – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 378 с.

9. Варналій З.С. Основи підприємництва: навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання-Прес, 2006. – 350 с. – 350 с.

10. Васильєва В. В. Фінансовий ринок : навч. посібник / В. В. Васильєва, О. Р. Васильченко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 368 с.

11. Васильєва Т.А. Банківське фінансування інноваційної діяльності: Монографія. – Суми: Ділові перспективи, 2006. – 60 с.

12. Верба В.А. Консалтингова підтримка розвитку українських підприємств / В.А. Верба // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – Т. 2. – С. 55 – 59 с.

13. Виноградська А. М. Основи підприємництва : навч. посібник / А. М. Виноградська. 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Кондор, 2008. – 544 с.

14. Вишневська О.А. Підприємницький ризик в управлінні конкурентоспроможністю підприємства / Вишневська О.А. // Економіка і суспільство. – 2016. – Випуск №7. – С. 232-237.

15. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві : монографія / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. – К. : КНЕУ, 2004. – 480 с.

16. Гах Й. М. Етика ділового спілкування: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 160 с.

17. Герасимчук А. А., Тимошенко О. І. Етика та етикет. – К.: ЄУ. – 2006. – 350 с.

18. Гілл Н. Думай і багатій / Наполеон Гілл ; пер. з англ. М. Сахно. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2017. – 256 с.

19. Говорушко Т.А. Підходи до визначення принципів та методів планування діяльності підприємства / Т.А. Говорушко, Л.О. Приходько. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vuzlib.com.ua/articles/book/29551-R%D1%96dkhodi_do_viznjachennja_pri/1.html.

20. Гой І. В. Підприємництво [Електронний ресурс] : навч. посіб. / І. В. Гой, Т. П. Смялянська – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 368 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/ekonomika/pidpriyemnitstvo_-_goy_iv/.

21. Горелов Д.О. Організація виробництва: конспект лекцій. – Х.: ХНАДУ, 2012. – 544 с.

22. Господарський кодекс України / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/paran78#n78>.

23. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності. 3-тє видання перероблене та доповнене: Підручник / О.П. Гребельник – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.

24. Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва: стат. зб. / за ред. М. С. Кузнецової. Київ: Державна служба статистики України, 2016. – 514 с.

25. Донець Л. І., Шепеленко О. В., Баранцева С. М., Сергєєва О. В., Веремейчик О. Ф. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків. Навч. посіб. / За заг. ред. Донець Л. І. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.

26. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 312 с.

27. Донець Л.І., Романенко Н.Г. Основи підприємництва: навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 320 с.

28. Дорожня карта розвитку підприємництва в Україні: 2015 – 2016 роки. – К.: Центр громадської експертизи, Центр міжнародного приватного підприємництва, 2014. – 20 с. – Бібліографія: с. 2.

29. Дубина М. Економічна сутність та види фінансових послуг [Текст] / М. Дубина // Світ фінансів. – 2016. – Вип. 3. – С. 124-135.

30. Європейська хартія для малого бізнесу Європи. Офіційний переклад – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_860

31. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.

32. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 8.07.2010 р. № 2464-VI (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

33. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

34. Закон України «Про рекламу»: станом на 06 січня 2018 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ: Відомості Верховної Ради України. 1996. – №39 – ст. 181.

35. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

36. Закон України від 16 квітня 1991 року № 959-XII «Про зовнішньоекономічну діяльність». // Відомості Верховної Ради Української РСР. - 1991. - № 29.

37. Закон України Про ліцензування видів господарської діяльності (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 23, ст.158) / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19/paran4#n4>.

38. Закон України Про ціни і ціноутворення (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 19-20, ст.190) / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>.

39. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

40. Зубенко Л.Г., Немцов В.Д. Культура ділового спілкування. – К., 2000. – 266 с

41. Зусін В. Я. Етика та етикет ділового спілкування: Навч. посібник. –2-е вид., перероб. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.

42. Зянько В. В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку. Монографія. – Вінниця: УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2008. – 397 с.

43. Кадуріна Л.О. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник./ Л.О. Кадуріна. –К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. –288 с.
44. Коваленко О. В. Підприємництво та його організаційно-правові засади : навчальний посібник. / О. Коваленко. – Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 400 с.
45. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. / Р. Л. Лупак, Т. Г. Васильців. – Львів : Видавництво ЛКА, 2016. – 484 с.
46. Конспект лекцій з дисципліни «Страховий менеджмент» для студентів спеціальності 8.030.508.01 «Фінанси і кредит» для всіх форм навчання / Павлов В.І., Павлов К.В., Сverdлюк І.В. – Рівне: НУВГП, 2014. – 102 с.
47. Конспект лекцій з дисципліни «Страховий менеджмент». – ПВНЗ «Європейський університет», кафедра менеджменту, 2015. – Режим доступу <http://sdamzavas.net/1-13993.html>.
48. Краснокутська Н. С. Підприємницький потенціал як фактор розвитку торговельних підприємств: монографія / Н. С. Краснокутська, І. Г. Бубенець, О. Є Чатченко. – Х : «Лідер», 2015. – 175 с.
49. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування: Навч. посібник. – Суми: ВДТ «Університетська книга», 2002. – 288 с.
50. Лігоненко Л. О. Підприємництво і бізнес-культура: підручник / Л. О. Лігоненко, Г. Л. Піратовський, І. В. Молоштан та ін.; за заг. ред. Л. О. Лігоненко. – К.: КНТЕУ, 2011. – 508 с.
51. Малий бізнес: зарубіжний досвід [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.remzavod.biz/e9.html>.
52. Мелень О.В. Абрамова О.В. Мале підприємництво в Україні: проблеми та можливість ефективного функціонування / Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – Випуск 16. Частина 2. С. 61-63.
53. Мельник С.І. Формування і розвиток інноваційного підприємництва в Україні / С.І. Мельник // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 6. – Т. 1. – С. 32-38.
54. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495- (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
55. Моргулець О. Б. Менеджмент у сфері послуг : навч. посібник / О. Б. Моргулець. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.
56. Мочерний С.В. Основи підприємницької діяльності: Посібник./ Мочерний С.В., Устенко О.А., Чеботар С.І. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 280 с.
57. Національна програма сприяння розвитку малого підприємництва в Україні Затверджено ЗУ №2157-III від 21.12.2000. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>.
58. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків : опорний конспект лекцій / укладачі: В. В. Сабадаш, О. В. Люльов, О. А. Лукаш. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – 57 с.
59. Онисько С.М. Податкова система. Підручник / С.М. Онисько, І.М. Тофан, О.В. Грицина О.В. – Львів: «Магнолія 2006», 2013. – 315 с.
60. Осовська Г. В. Основи менеджменту: підручник / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – К. : Кондор, 2008. – 664 с.

61. Охріменко В.М. Конспект лекцій з дисципліни «Планування і контроль на підприємстві» / В.М. Охріменко, Ю.Ю. Леонт'єва; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2010. – 165 с.
62. Палеха Ю. І. Ділова етика: Навчально-методичний посібник. – К.: ЄУФІМБ, 2000. – 250 с.
63. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин: Навч. Посібник. – К.: Кондор, 2008. – 356 с.
64. Петрук О.М. Банківська справа: Курс лекцій / О.М. Петрук, С.З. Мошенський, О.С. Новак. – Житомир: ЖДТУ, 2003. – 456 с.
65. Податкова система: Навчальний посібник / за заг. ред. Андрущенко В.Л. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 416 с.
66. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2756-VI (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
67. Подольська, В. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / В. О. Подольська, О.В. Ярш. – К. : Центр навч. л-ри, 2007. – 488 с.
68. Поліщук Г. О. Державна підтримка розвитку малого підприємництва: вітчизняний та зарубіжний досвід // Актуальні проблеми державного управління. 1(51)/2017. – С.1-9. Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2017-1/doc/6/03.pdf>.
69. Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві: навчальний посібник / І. М. Посохов. – Харків : НТУ «ХП», 2015. – 220 с.
70. Приступа Л.А. Стратегічне управління фінансовим капіталом страховика / Л.А. Приступа // Вісник Хмельницького національного університету. – 2015. – №3. – Т.3. – С. 205-208.
71. Проблеми державного регулювання діяльності малих підприємств: Наук.-метод. посіб. / Т.В. Березяно, О.В. Ваганова, Р.В. Руднік;/ За ред. Березяно Т.В. – К.: ІПДО НУХТ, 2012. – 120 с.
72. Прокопенко І. Ф., Ганін В. І., Соляр В. В., Маслов С. І. Основи банківської справи: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 410 с.
73. Сідельникова Л.П. Податкова система: Навчальний посібник / Л.П. Сідельникова, Н.М. Костіна. – Київ: Ліра-К, 2012. – 576 с.
74. Сімків Л.Є. Побігун С.А. Тенденції розвитку малого підприємництва в Україні в умовах диспропорційності економічного зростання // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. Випуск 3. – С. 560-564.
75. Сокиринська І. Г., Ю Журавльова Т.О., Аберніхіна І.Г. Страховий менеджмент. Навчальний посібник./ І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 430 с.
76. Сохацька О. М. Біржова справа : підручник / О. М. Сохацька. – 2-е вид., змін. й доп. – Тернопіль : Карт-бланш, К. : Кондор, 2008. – 632 с.
77. Статінова Н. П., Радченко С. Г. Етика бізнесу: Навч. посібник. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
78. Стоян Т. А. Діловий етикет: моральні цінності і культура поведінки бізнесмена: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 232 с.
79. Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року // Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 р. № 504-р /

Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/504-2017-%D1%80#n8>.

80. Суторміна В. М. Фінансовий ринок : навч.-метод. посіб. / В. М. Суторміна, Н. В. Дегтярьова. – 2-е вид. – К. : КНЕУ, 2008. – 176 с. 94.

81. Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб./ Г.М. Тарасюк, Л.І. Шваб, 3-є вид. – К. Каравела, 2008. – 352 с.

82. Торговельне підприємництво: монографія / за наук. ред. С. В. Князя. – Л.: Львівська Політехніка, 2015. – 724 с.

83. Унінець-Ходаківська В.П. Ринок фінансових послуг. Теорія і практика. Вид. 2-ге, доп. і перероб: Навчальний посібник/В.П. Унінець-Ходаківська, О.І. Костюкевич, О.А. Лятамбор – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.

84. Ушакова Н. Г. Внутрішня торгівля України: теоретикофункціональний аналіз: монографія / Н. Г. Ушакова, Н. Л. Савицька. – Х.: ХДУХТ, 2010. – 321 с.

85. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. – 320 с.

86. Холодна Ю.Є. Банківська система [Текст]: навч. посіб. / Холодна Ю.Є., Рац О.М. ; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 314 с.

87. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

88. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера: Навч. посібник. – К.: Знання, 2005. – 442 с.

89. Чеботар С.І. Маркетинг: Навчальний посібник / С.І. Чеботар, Я.С. Ларіна, О.П. Луцій. – Київ: Наш час, 2007. – 504 с.

90. Щебликіна І. О. Основи менеджменту : навч. посібник / І. О. Щебликіна, Д. В. Грибова. – Мелітополь : ВБ «ММД», 2015. – 479 с.